

DESCHIZĂTORUL DE DRUMURI, MEREU PRIMUL ACADEMICIANUL ALEXANDRU CIUBOTARU LA 85 DE ANI

Născut la 20 februarie 1931, în satul Șipca, jud. Orhei, azi raionul Șoldănești.

Biolog, domeniul de cercetare: embriologie, cariologie, citogenetică, biotehnologie vegetală.

Doctor habilitat în științe biologice (1970), profesor universitar (1973). Membru corespondent (1976) și membru titular (1992) al Academiei de Științe a Moldovei.

Academicianul Alexandru Ciubotaru este o personalitate marcantă a biologiei vegetale din Republica Moldova și nu numai, om de știință cunoscut și recunoscut în lumea specialiștilor, fondator și director onorific al Grădinii Botanice (Institut) a Academiei de Științe a Moldovei, ctitorul școlii de citoembriologie din țara pe care a servit-o cu devotament și competență.

A activat mai mult de 65 ani în cadrul Academiei de Științe a Moldovei, contribuind semnificativ la dezvoltarea științei biologice prin promovarea unor teorii și concepții cu privire la dezvoltarea lumii vegetale recunoscute la nivel național și mondial (teoria homeostatică a dublei fecundări la plantele din filumul Magnoliophyta, teoria organelogenezei ș.a.). Ilustru specialist în domeniul embriologiei, cariologiei, citogeneticii și biotehnologiei vegetale, are merite deosebite în proiectarea și amenajarea spațiilor verzi, a parcurilor și a grădinilor botanice.

A condus Grădina Botanică a AȘM mai mult de 35 de ani (1964–1987; 1995–2006), fiind remarcabil și aportul său la fondarea și dezvoltarea parcurilor dendrologice și a grădinilor botanice din municipiul Cahul și Bălți. Este fondator al arboretumului „Valea Crucii” (160 ha), a zonei verzi din cadrul Complexului Memorial Militar „Capul de Pod Șerpeni” și a parcului dendrologic de o rară frumusețe din cadrul Complexului Monastic „Mănăstirea Curchi”, valoroase obiecte intrate în palmaresul cultural al țării. A desfășurat o bogată activitate științifică și organizatorică în funcția de director al renumitei Grădini Botanice de Stat Nikita din Ialta, Crimeea (1988–1995).

Academicianul Alexandru Ciubotaru semnează pe parcursul activității sale circa 760 de lucrări științifice (26 de monografii, culegeri, broșuri metodice), este autor a 26 de invenții, de hibridi și soiuri, introdu-

ce peste 40 de specii de cultură și din flora spontană – plante decorative, medicinale, aromatice, condimentare. A fost preocupat de selectarea tinerilor specialiști admiși la studii de doctorat în diferite centre științifice din ex-URSS, inclusiv din Moldova, precum și din alte țări; majoritatea acestora au susținut tezele de doctor și doctor habilitat. Totodată, a pus accent pe atestarea cadrelor științifice și întinerirea echipei de cercetători științifici din cadrul Institutului de Botanică. În cei aproape peste 60 de ani de vastă activitate de cercetător, organizator, manager și educator al tinerilor botaniști, s-a remarcat ca autor al unui număr impresionant de proiecte realizate, lucrări și articole cu factor de impact, sinteze, rapoarte, referate, recenzii, brevete de invenții, monografii publicate în reviste și edituri de prestigiu, din țară și din străinătate.

În preajma venerabilei vârste de 85 de ani, este pregătit să publice seria de monografii *Opere alese*, în 11 volume, pentru care îl felicităm și-i dorim putere de muncă pentru a realiza un proiect esențial al vieții sale. Dacă construcția, amenajarea și reorganizarea Grădinii Botanice, ca obiectiv științific și de arhitectură peisajeră, au devenit deja recunoscute ca opera principală a academicianului Alexandru Ciubotaru, cea de a doua mare operă științifică urmează să devină editarea lucrărilor date. Realizarea acestor volume încununează o bogată activitate desfășurată pe parcursul unei vieți științifice intense. Monografiile sale însușează cercetările citoembriologice prezentate la peste 150 de forumuri științifice din țară și peste hotare (România, Suedia, SUA, India, Japonia, Franța, Germania, Polonia, ex-Cehoslovacia, Austria, Olanda, Australia).

Școala științifică în domeniul citoembriologiei, creată de acad. Alexandru Ciubotaru, a îndrumat peste 60 de doctori în știință și de doctori habilitați;

a formulat și dezvoltat noi concepții, ipoteze și teorii care au devenit parte componentă a direcției științifice înaintate de subsemnat în anii 1980 (de exemplu, *Evoluția și strategia reproducerii sexuate în lumea vegetală*) și care au primit numeroase referințe în monografii de renume și manuale universitare (Chișinău, Moscova, Sankt-Petersburg, Kiev, Delhi).

Datele sale experimentale obținute în multe laboratoare de cercetare în domeniul botanicii structurale (Grădina Botanică (I) a Academiei de Științe a Moldovei, Institutul de Botanică al Academiei de Științe din Ucraina, BIN (Leningrad), Grădina Botanică Centrală (Moscova), Institutul de Genetică al Universității din Lund (Suedia), Institutul de Biologie Moleculară (Moscova), Grădina Botanică de Stat Nikita (Ialta, Crimeea) au fost menționate în diferite monografii și articole științifice din țară și din străinătate.

Academicianul Alexandru Ciubotaru este un deschizător de drumuri. Teza sa de doctor habilitat (1970), de exemplu, a fost prima lucrare științifică experimentală care a demonstrat posibilitatea și importanța microscopiei electronice în cercetările fitoembriologice. El a fost, de asemenea, primul cercetător din fosta URSS care a descris și ilustrat ultrastructu-

ra multor histogene embriologice la porumb, printre care structura chromomerică a cromozomilor pachiteni pe baza cărora au fost construite hărțile citologice ale genomului de *Zea L.*

Personalitate marcantă în știință cu competențe deosebite, a avut o ascensiune vertiginoasă. Meritele sale de-a lungul anilor au fost apreciate în țară și peste hotarele ei: Medalia de argint „Carl Linne” (Academia Suedeză); „Om Emerit al Republicii Moldova”, Ordinul „Gloria Muncii”, Diploma – International Academie Rating of popularity and quality Golden Furtune, «Георгиевская медаль», „Честь, Слава, Труд” IV степени, Ordinul „Cuv. Paisie Velicicovski” de gradul II (Mitropolia Chișinău), Орден Русской Православной церкви преподобного Сергия Радонежского III степени (Москва, Патриарх Алексей II). I s-a conferit „Ordinul Republicii”, Medalia „Dimitrie Cantemir”, Diploma de gradul I al Guvernului Republicii Moldova. Este Doctor Honoris Causa al Universității „Al. I. Cuza” din Iași, România.

Acad. Aurelian GULEA
Dr. Alexandru TELEUȚĂ
Dr. Ion ROȘCA

Igor Vieru. *Băiețelul din coliba albastră* de Sp. Vangheli. Hârtie, guașă, 1964.
Muzeul Național de Artă al Moldovei